

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ

ธนาพร ลิขิตปริญญา¹ และ วสินี หนูนักดี²

Thanaporn Likhitparinya and Wasinee Noonpakdee

บทคัดย่อ

บทนำ: ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลด้านสุขภาพ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การเลือกใช้ช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ช่องทางดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อสุขภาพให้เหมาะสมกับผู้รับสาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย: 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ 2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมกับช่องทางที่ผู้รับสื่อสนใจ ตัวอย่างเช่น การใช้ Infographic รูปภาพสรุปประเด็นข้อมูลบนช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) หรือรูปแบบวิดีโอที่เล่าเรื่องอย่างชัดเจนบนช่องทางยูทูบ (YouTube) **ระเบียบวิธีวิจัย:** ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้มาใช้บริการในโรงพยาบาลศิริราช และจากกลุ่มต่าง ๆ ใน Social Media ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ จำนวน 417 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ และขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในการร่วมอภิปรายผล

ผลการวิจัย: พบว่า 1. ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย ปัจจัยด้านสังคม ทัศนคติ ความเชื่อ และปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ทั้งสามปัจจัยมีอิทธิพลส่งผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ 2. การพัฒนาสื่อข้อมูลความรู้ทางสุขภาพให้เหมาะสม และให้ผู้รับสื่อมีความสนใจมากขึ้น เริ่มจากเสริมสร้างการยอมรับและรู้จักการใช้งานค้นหาข้อมูลทางสุขภาพด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อที่ถูกต้อง และพัฒนาด้านเนื้อหาข้อมูลของสุขภาพในช่องทางต่าง ๆ ให้ผู้รับสื่อเข้าใจได้ง่าย **สรุป:** ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการยอมรับเทคโนโลยี ปัจจัยทางสังคม และคุณภาพของระบบ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อสุขภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับสารและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลสุขภาพต่อไป

Article History

Received: 15-06-2025; Revised: 04-05-2026; Accepted: 10-05-2026 <https://doi.org/10.14456/jsmt.2026.9>

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์ (โซเชียลมีเดีย); สื่อทางการแพทย์หรือสื่อด้านสุขภาพ; พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์

¹⁻² สาขาวิชาการแปรรูปธุรกิจทางดิจิทัล วิชาเอกนโยบายและการบริหารจัดการดิจิทัล วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Digital Policy and Management, College of Innovation, Thammasat University
E-mail: thanaporn.creative@gmail.com *Corresponding author

FACTORS AFFECTING THE DECISION TO CHOOSE ONLINE PLATFORM FOR HEALTH INFORMATION

ABSTRACT

Introduction: Social media has become an important channel for disseminating health information, enabling the public to access health-related content conveniently and rapidly. However, the selection of online platforms for obtaining health information is influenced by various factors. Therefore, it is essential to investigate the factors affecting individuals' decisions to choose online platforms for health information to provide guidelines for developing effective health communication media. **Objectives:** 1. To investigate the factors influencing individuals' decisions when choosing online platforms for receiving health information. 2. To propose guidelines for developing health education media in formats suitable for the online channels that audiences prefer, such as using infographics to summarize information on Facebook or clear storytelling videos on YouTube. **Methods:** This quantitative survey research used a questionnaire to collect data from 417 people living in the Bangkok metropolitan area who use the internet for health care purposes. The data were collected from service users at Siriraj Hospital and members of various health-related social media groups. The data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis, and expert opinions were requested to jointly discuss the results. **Results:** 1. Technology acceptance and social media usage, social factors (attitudes and beliefs), and Platform Quality all significantly influence the choice to use online social media for receiving health information. 2. To appropriately develop health education media and increase audience engagement, it should begin with fostering the acceptance and skills for self-directed health information seeking, promoting accurate beliefs, and developing health content across various channels to be easily understood by the audience. **Conclusion:** The findings indicate that technology acceptance, social factors, and platform quality are key factors influencing the decision to choose online platforms for receiving health information. The results can serve as practical guidelines for developing health communication media that better meet audience needs and improve the effectiveness of health information dissemination.

Keywords: Social Media; Medical Media or Health Media; Online Media Consumption Behavior

1. บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ปัญหาสุขภาพส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นโดยไม่ทันได้ระวัง หรือป้องกัน การเกิดปัญหาทางสุขภาพนั้น สามารถเกิดขึ้นได้กับคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย หรือไปจนถึงการบาดเจ็บรุนแรง การเกิดอุบัติเหตุ การเกิดเหตุที่ไม่คาดคิดที่อาจเสี่ยงถึงชีวิต หรือในช่วงโรคระบาดต่าง ๆ ตามแต่ฤดูกาลก็ตาม การเกิดปัญหาที่ดูแลไม่ได้เหล่านี้ หากทุกคนมีความรู้พื้นฐาน หรือข้อมูลทางด้านสุขภาพเบื้องต้น จะสามารถดูแลรักษาอาการในเบื้องต้นก่อนได้ โดยไม่ให้เกิดอันตรายที่ลุกลาม หรือรุนแรงเกินกว่าที่ควรเป็น ซึ่งการได้มาซึ่งความรู้ด้านสุขภาพ หรือข้อมูลการดูแลสุขภาพ การแพทย์เบื้องต้นนั้น ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ควรได้รับข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง และยังสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้เช่นกัน

ข้อมูลทางด้านสุขภาพ หรือ สื่อสุขภาพนั้น ควรมีการเข้าถึงคนทุกกลุ่มได้ ซึ่งปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีอันทันสมัยเข้ามามากมาย หนึ่งในสิ่งที่ทุกคนใช้กันอย่างเป็นประจำ คือ สื่อโซเชียลมีเดีย การใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือ สื่อโซเชียลมีเดียในปัจจุบันเพื่อตามข่าวสารบ้านเมือง ตามข่าว กระแสเทรนด์ต่าง ๆ (Burantaveekoon, 2020)^[1] รวมถึงการอัปเดตชีวิตประจำวันของแต่ละคน ซึ่งการใช้โซเชียลมีเดียในกิจวัตรต่าง ๆ เหล่านี้ หากนำข้อมูลทางด้านสุขภาพ หรือสื่อสุขภาพที่เป็นประโยชน์ มาประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูล ความรู้ กับทุกคน ทุกกลุ่มได้นั้น จะเกิดประโยชน์ในการตระหนักรู้ถึงเรื่องสุขภาพกับคนในสังคม และเกิดประโยชน์ต่อการมีความรู้พื้นฐานในการดูแลตนเอง และคนใกล้ชิดในการใช้ชีวิตประจำวันอีกด้วย

ซึ่งปัจจุบันช่องทางโซเชียลมีเดียมีด้วยกันหลากหลายแพลตฟอร์ม และจากภาพการแสดงผลแพลตฟอร์มที่มีการใช้มากที่สุดในประเทศไทยนั้น โซเชียลมีเดียที่คนไทยนิยมใช้กันมากที่สุด คือ Facebook (91.5%) รองลงมาเป็น Line (90.5%) Tiktok (83.3%) (Kemp, 2024)^[5] เป็นต้น แต่ละช่องทางนั้นมีการให้รูปแบบข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งบทความ รูปภาพ รวมถึงวิดีโอ (Digimusketeers, 2024)^[3] ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ มีทั้งการให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ และเป็นข้อมูลจริง แต่อาจมีข้อมูลที่ ไม่เป็นประโยชน์หรือข้อมูลเท็จด้วยเช่นกัน ซึ่งในแต่ละกลุ่มผู้รับสารอาจจะยังไม่ชำนาญในการวิเคราะห์แยกแยะข่าวสารจริง หรือ ข่าวสารเท็จออกจากกัน ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลทางสุขภาพที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแข่งขันกับข้อมูลเท็จได้ ผู้ผลิตสื่อและบุคลากรทางการแพทย์จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกลไกการตัดสินใจของผู้รับสาร ว่าเหตุใดผู้รับสารจึงให้ความไว้วางใจและเลือกใช้แพลตฟอร์มใดแพลตฟอร์มหนึ่งในการรับข้อมูลทางสุขภาพ และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แม้ในปัจจุบันจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์อยู่เป็นจำนวนมาก แต่งานวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติด้านคุณภาพของระบบ (Platform Quality) การยอมรับเทคโนโลยี (TAM) และทัศนคติความเชื่อด้านสุขภาพ (HBM) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์เพื่อรับ 'ข้อมูลทางสุขภาพ' โดยตรง ในบริบทของผู้ใช้งานในประเทศไทยนั้นยังมีจำกัด การวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว และนำมาซึ่งการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของการเลือกช่องทางออนไลน์ และความเชื่อมั่นในสารที่ได้รับจากสื่ออื่น ๆ โดยการศึกษานี้จะทำให้สามารถนำเสนอให้ข้อมูลความรู้ทางด้านสุขภาพ ถูกส่งออกไปในช่องทางที่ผู้คนสนใจและให้การยอมรับในการรับสาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สร้างสื่อและผู้รับสื่อไปตาม ๆ กัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมกับช่องทางที่ผู้รับสื่อสนใจ

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ คือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ให้ผู้ใช้งาน แบ่งปัน และโต้ตอบกับเนื้อหา (ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ) และข้อมูลต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น เว็บไซต์หรือแอปมือถือ ผู้ใช้สามารถโพสต์ ติดตาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความสัมพันธ์ และสร้างชุมชนออนไลน์ได้ ปัจจุบันโซเชียลมีเดียเป็นแหล่งข่าวสารหลักที่ซับซ้อนกว่าเดิม จากที่เคยเป็นการสื่อสารทางเดียว ก็กลายเป็น การสนทนาแบบหลายต่อหลายคน (many-to-many) ที่ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น แก้ไขเนื้อหา หรือแม้แต่เปลี่ยนจากผู้บริโภคเป็นผู้ผลิตเนื้อหาเองได้ ผู้ที่สร้างเนื้อหาโดนใจก็สามารถกลายเป็น ผู้มีอิทธิพล (Influencer) ได้ (Digimusketeers, 2024)^[3]

ทฤษฎีการเลือกเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure Theory)

ผู้คนมักเลือกเสพข้อมูลที่สอดคล้องกับความเชื่อและค่านิยมที่มีอยู่ โดยหลีกเลี่ยงข้อมูลที่ขัดแย้งหรือแตกต่างจากความคิดเดิม แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่คัดกรองเนื้อหาของข่าวสาร จะเน้นส่งข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้ จึงยิ่งส่งผลให้ผู้มีโอกาสพบเจอแต่ข้อมูลที่ยืนยันความคิดเดิม ๆ ของตน (Knobloch-Westerwick, 2014)^[6]

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratifications Theory)

ทฤษฎีมุ่งเน้นไปที่ "แรงจูงใจ" ของผู้ใช้สื่อ โดยผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือผู้รับสารมักเลือกใช้ประเภทของสื่อต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ และเป้าหมายที่หลากหลายของตน เช่น การเลือกใช้สื่อเพื่อการติดตามข่าวสารต่าง ๆ เพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น รวมถึงการใช้เพื่อสร้างความเพลิดเพลินผ่อนคลาย เป็นต้น โดยแรงจูงใจต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งผลต่อรูปแบบในการรับสารที่แตกต่างกันออกไป และเป็นแพลตฟอร์มที่แตกต่างกันในการรับสารของผู้ใช้งาน (Katz et al., 1973)^[4]

ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model หรือ TAM)

Davis (1989)^[2] ทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายและทำนายการยอมรับการใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยทฤษฎีนี้ได้ถูกนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจในการยอมรับเทคโนโลยีในองค์กร และชีวิตประจำวัน โดยขั้นตอนในการยอมรับนวัตกรรมของผู้ใช้งาน หรือผู้รับสื่อ นั้น Rogers (2003)^[7] กล่าวว่า กระบวนการของผู้ใช้งาน ในการประมวลผลของนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การยอมรับ และการนำนวัตกรรมนั้นไปใช้งานต่อไป มีรายละเอียด คือ 1. กระบวนการยอมรับนวัตกรรม 2. การยอมรับเทคโนโลยี โดยการรับรู้ประโยชน์ต่อการใช้งานเทคโนโลยี และการรับรู้ถึงความยากง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งนำไปสู่การยอมรับ และการเลือกใช้งานจริงของผู้ใช้งาน

ทฤษฎีทำนายพฤติกรรมและการดูแลสุขภาพของบุคคล (Health Belief Model หรือ HBM)

ทฤษฎีเน้นถึงความเชื่อและทัศนคติที่มีต่อสุขภาพ ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาในปี 1950 โดยนักจิตวิทยาสังคมที่ทำงานให้กับสำนักงานสาธารณสุขของสหรัฐอเมริกา (U.S. Public Health Service) เป็นแนวความคิดที่อธิบายถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพหรือการป้องกันโรคของคน ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการดูแลสุขภาพ (Rosenstock, 1974)^[8]

แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ

สุขภาพ หมายถึง สภาพของร่างกายและจิตใจที่ดี ที่สามารถทำงานได้อย่างปกติโดยไม่มีปัญหาหรือโรค และยังรวมถึงความสุขทางสังคม และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย (World Health Organization, 1948)^[9] เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขในทุกด้านของชีวิต การรักษาสุขภาพให้ดีขึ้น ต้องดูแลตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการออกกำลังกาย การบริโภคอาหาร การพักผ่อนที่เพียงพอ การจัดการกับความเครียด และการตรวจสุขภาพเป็นประจำ การเตรียมความพร้อมดูแลสุขภาพที่ดี เริ่มจากการรับรู้และเข้าใจสิ่งที่ทำให้เรามีสุขภาพดี สิ่งนี้สำคัญไม่แค่กับตัวเรา แต่ยังส่งผลดีต่อครอบครัวและสังคมโดยรวม ทำให้การทำงานและใช้ชีวิตในสังคมมีประสิทธิภาพ นำไปสู่สังคมที่ยั่งยืนและก้าวหน้า

5. ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ต หรือ สื่อสังคมออนไลน์ โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้มาใช้บริการในโรงพยาบาลศิริราช และจากผู้คนในกลุ่มต่าง ๆ ทาง Social Media ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ที่มีการโต้ตอบ และมีการแชร์ข้อมูลในกลุ่มการดูแลสุขภาพต่าง ๆ ตัวอย่างกลุ่ม เช่น กลุ่มชุมชนคนรักสุขภาพ ออกกำลังกาย Fit and Firm เป็นต้น โดยสามารถเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 417 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนเวลาที่ใช้ในการเสฟสื่อสังคมออนไลน์ (ต่อวัน) สื่อสังคมออนไลน์ที่ท่านใช้เปิดรับข้อมูลทางสุขภาพเป็นประจำ และ 2) แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเรื่องการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามถึงข้อความที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหัวข้อในการวิจัย ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 นี้ประกอบด้วยคำถามจำนวน 24 ข้อ มาจากปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยด้านเนื้อหา ปัจจัยด้านสังคม ทักษะคิด ความเชื่อ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย และปัจจัยด้านการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการรับข้อมูลทางสุขภาพ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบ Likert Scale เครื่องมือนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับ (≥ 0.5) นอกจากนี้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแต่ละตัวแปร ซึ่งวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.81-0.92 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นที่ผ่านเกณฑ์ มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้ (ค่าที่เหมาะสมคือ ≥ 0.7) และเมื่อได้ผลการศึกษาจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลที่ได้รวบรวมจากการเก็บแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จะนำไปขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในการร่วมอภิปรายผล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อเสนอแนะทางการพัฒนาสื่อ ให้ความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสม โดยงานวิจัยนี้มีผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) อาจารย์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลศิริราช 2) รองหัวหน้าภาควิชาศุนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี ภาควิชาศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช 3) นักศึกษา (ผู้ชำนาญการพิเศษ) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบหลักของสื่อสุขภาพ ในยุคดิจิทัล (การแพทย์-เทคโนโลยี-การสื่อสาร) อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านนี้ เป็นผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญโดยตรงเกี่ยวกับสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพในระดับองค์กร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 4 เดือน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แบบสอบถามจำนวน 417 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ด้วยข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนเวลาที่ใช้ในการเสฟสื่อสังคมออนไลน์ (ต่อวัน) สื่อสังคมออนไลน์ที่ท่านใช้เปิดรับข้อมูลทางสุขภาพเป็นประจำ มาหาค่าความถี่ (Frequency) ของร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลสุขภาพ และใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ

3. ขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในการร่วมอภิปรายผล โดยนำผลที่ได้รวบรวมจากการเก็บแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง มาทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อเสนอแนะทางการพัฒนาสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้พูดคุยพร้อมสรุปความคิดเห็นและมุมมองของผู้เชี่ยวชาญต่อการวิเคราะห์ผลข้อมูลออกมาเป็นรูปแบบการบรรยายสรุปข้อมูล

6. ผลการวิจัย

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายคุณลักษณะของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (63.41%) มากกว่าเพศชาย (36.59%) ส่วนใหญ่มีอายุ 18 – 25 ปี (39.43%) ในระดับการศึกษา พบมากที่สุดคือระดับปริญญาตรี (76.97%) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเปิดรับข้อมูลทางสุขภาพอย่างเป็นทางการประจำจากสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ โดยมีผู้เลือกสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด (72.70%) และส่วนใหญ่มีการเสฟสื่อสังคมออนไลน์ต่อวันมากกว่า 4 ชั่วโมง (37.22%)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพของข้อปัจจัยย่อยของตัวแปรอิสระทั้ง 18 ปัจจัย พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด 5 อันดับแรก โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ในเรื่องของการมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ จะสามารถนำไปใช้ในการดูแลตนเอง และผู้อื่นที่มีปัญหาสุขภาพในเบื้องต้นได้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($M=4.51$, $SD=0.686$) และเรื่องของปัญหาสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องเรียนรู้และแก้ไขเป็นลำดับต้น ๆ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($M=4.48$, $SD=0.714$) ถัดมาเป็นปัจจัยด้านเนื้อหา ในเรื่องของการให้ข้อมูลโดยละเอียด จะทำให้เข้าใจได้ง่าย (เช่น อธิบายศัพท์เฉพาะ มีการยกตัวอย่างประกอบ) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($M=4.45$, $SD=0.729$) ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย ในเรื่องของการเห็นประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงข้อมูลทางสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($M=4.44$, $SD=0.708$) ปัจจัยด้านสังคม ทักษะคิด ความเชื่อ ในเรื่องของการเชื่อว่าการได้รับข้อมูลทางสุขภาพจะช่วยแก้ไขความเชื่อที่ผิด ที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา และช่วยลดปัญหาทางสุขภาพได้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($M=4.43$, $SD=0.721$)

ตารางที่ 1

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัววัดของแต่ละตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	Mean	Std. Deviation	การแปลค่า
ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ (Platform Quality)			
1) แพลตฟอร์มที่ใช้มีคุณภาพของระบบที่ดี ทำให้ใช้งานง่าย แสดงเมนูต่าง ๆ อย่างชัดเจน (เช่น มีช่องค้นหาข้อมูลที่ชัดเจนต่อการใช้งาน)	4.29	0.747	มากที่สุด
2) แพลตฟอร์มที่ใช้มีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล	4.17	0.840	มาก
3) แพลตฟอร์มที่ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลและโหลดข้อมูลได้รวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน	4.28	0.768	มากที่สุด
ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ (Health Awareness)			
4) ท่านคิดว่าปัญหาสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องเรียนรู้และแก้ไขเป็นลำดับต้น ๆ	4.48	0.714	มากที่สุด
5) ท่านคิดว่าความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ จะสามารถนำไปใช้ในการดูแลตนเอง และผู้อื่นที่มีปัญหาสุขภาพในเบื้องต้นได้	4.51	0.686	มากที่สุด
ปัจจัยด้านเนื้อหา (Content factors)			
6) หากมีการให้ข้อมูลโดยละเอียด จะทำให้ท่านเข้าใจได้ง่าย (เช่น อธิบายศัพท์เฉพาะ มีการยกตัวอย่างประกอบ)	4.45	0.729	มากที่สุด
7) เนื้อหาที่มีคำอธิบายที่เป็นเหตุเป็นผล จะทำให้ท่านสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องมีความรู้พื้นฐาน	4.32	0.767	มากที่สุด
8) หากในเนื้อหาให้มีการให้รายละเอียดข้อมูลทางการแพทย์เบื้องต้น จะทำให้ท่านได้รับข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วน (เช่น อธิบายถึงอาการของโรค แนวทางการเฝ้าระวังและการรักษา)	4.41	0.732	มากที่สุด
9) ข้อมูลเนื้อหาที่มีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ทำให้ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมต่อได้	4.39	0.796	มากที่สุด
ปัจจัยด้านสังคม ทศนคติ ความเชื่อ			
10) การรู้เท่าทันข้อมูลทางสุขภาพจะทำให้ท่านมีสุขภาพที่ดีขึ้นและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.37	0.764	มากที่สุด

ตัวแปรอิสระ	Mean	Std. Deviation	การแปลค่า
11) ท่านเชื่อว่าการรับรู้ข้อมูลทางสุขภาพจะช่วยให้ท่านสร้างมาตรฐานและค่านิยมในการดูแลตนเองและคนในครอบครัว	4.36	0.752	มากที่สุด
12) ท่านเชื่อว่าการได้รับข้อมูลทางสุขภาพจะช่วยแก้ไขความเชื่อที่ผิด ที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา และช่วยลดปัญหาทางสุขภาพได้	4.43	0.721	มากที่สุด
13) ท่านมีทัศนคติในแง่บวกกับการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดียในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	4.19	0.813	มาก
14) ท่านมีความเชื่อถือในข้อมูลทางสุขภาพบนสื่อโซเชียลมีเดีย	3.74	0.916	มาก
ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย			
15) ท่านเห็นถึงความสำคัญในการมีช่องทางโซเชียลมีเดียสำหรับรับข้อมูลทางสุขภาพ	4.37	0.739	มากที่สุด
16) ท่านเห็นประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงข้อมูลทางสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้	4.44	0.708	มากที่สุด
17) หากท่านได้รับข้อมูลด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์ ท่านจะส่งต่อให้ผู้อื่นได้รับความรู้เช่นกัน	4.25	0.799	มากที่สุด
18) ท่านมีความตั้งใจในการหาข้อมูลทางสุขภาพผ่านโซเชียลมีเดียที่ใช้เป็นประจำ เพื่อป้องกันการหลงเชื่อข้อมูลที่ผิด	4.18	0.893	มาก

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย โดยใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) แบบ Enter Method เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ

ตารางที่ 2

ตารางแสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ(R) สัมประสิทธิ์การอธิบาย(R^2) ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

R	R Square	Adjusted R Square	Sig. F Change	F	p-value (p)
.687	.472	.466	.000	73.608	.000

ตารางที่ 3

ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย(b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p-value (p)
	B	Std. Error	Beta		
ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ	.095	.041	.096	2.323	.021
ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ	.010	.045	.010	.231	.818
ปัจจัยด้านเนื้อหา	.022	.056	.020	.388	.698
ปัจจัยด้านสังคม ทักษะคิด ความเชื่อ	.390	.059	.334	6.613	.000
ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย	.396	.051	.363	7.715	.000

a. Dependent Variable ปัจจัยด้านการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย และประมวลผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธี Enter โดยสรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ ดังนี้

จากตารางที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.466 หรือ ร้อยละ 46.6 หมายความว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ อยู่ที่ 46.6%

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวต่อตัวแปรตาม การทดสอบด้วยสถิติเอฟ (F-Test) มีค่าเท่ากับ 73.608 และมีค่า $p < .001$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สรุปได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยด้านเนื้อหา ปัจจัยด้านสังคม ทักษะคิด ความเชื่อ และ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย นั้น มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ

เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ พบว่า ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ปัจจัยด้านสังคม ทักษะคิด ความเชื่อ มีค่า $p < .001$ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย มีค่า $p < .001$ และที่ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ มีค่า $p = .021$ ซึ่งทั้งสามปัจจัยมีค่าน้อยกว่า 0.05 อย่างมีนัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่าจากทั้งสามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ โดยปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ 0.396 ถัดมาคือ ปัจจัยด้านสังคม ทักษะคิด ความเชื่อ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ 0.390 และปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ 0.095

2. การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาข้อเสนอแนะทางการพัฒนาสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความคิดเห็นและมุมมองของผู้เชี่ยวชาญต่อการวิเคราะห์ผลข้อมูล ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันว่าโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ หากทุกคนรู้จักใช้เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียอย่างถูกต้อง จะทำให้การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและข้อมูลด้านอื่น ๆ เป็นเรื่องง่าย เพราะคนส่วนใหญ่ยอมรับการใช้โซเชียลมีเดียในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว เพียง

แต่มีความต้องการรับรู้ข่าวสารก็สามารถค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ทันที ปัจจุบันโรงพยาบาลและคลินิกต่าง ๆ ก็เริ่มให้ความรู้ผ่านโซเชียลมีเดียมากขึ้น เมื่อข้อมูลมีประโยชน์และสำคัญ ผู้คนก็มักจะส่งต่อให้คนรอบข้างได้รับรู้ด้วย นอกจากนี้ หากมีการส่งเสริมช่องทางให้ข้อมูลสุขภาพที่น่าเชื่อถือบนโซเชียลมีเดีย ผู้คนจะรับรู้ถึงช่องทางเหล่านั้นมากขึ้น มีการส่งต่อ และเลือกรับข้อมูลจากแหล่งเดิมที่น่าเชื่อถือ เพื่อป้องกันการได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้ "จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อโซเชียลมีเดีย ในมุมมองของท่าน โซเชียลมีเดียมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพของประชาชนในปัจจุบันอย่างไรบ้าง?"

2. ปัจจัยด้านสังคม ทศนคติ ความเชื่อ ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันว่าโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลต่อการเลือกรับข้อมูลสุขภาพ หากทุกคนมีทัศนคติที่ดีและเชื่อมั่นในการพัฒนาตนเองเพื่อสืบค้นข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้อง จะช่วยแก้ไขความเชื่อผิดๆ ที่เคยปฏิบัติกันมาได้ และเมื่อมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลสุขภาพ ผู้คนจะสามารถดูแลตนเองและคนรอบข้างได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างค่านิยมให้คนในสังคมมีความรู้ที่ถูกต้อง และหากไม่แน่ใจก็จะค้นหาข้อมูลเพื่อความมั่นใจ สิ่งนี้จะนำไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้นในการดูแลตนเอง ครอบครัว และขยายวงกว้างไปสู่สังคมโดยรวม โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้ "ปัจจุบันมีการใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่หลากหลายกันเป็นประจำวันอยู่แล้ว หากในระยะยาว การส่งเสริมให้คนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับข้อมูลสุขภาพ จะส่งผลดีต่อการสร้างค่านิยมและพัฒนาการดูแลสุขภาพของสังคมในภาพรวมอย่างไร?"

3. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ (Platform Quality) ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้โซเชียลมีเดียเพื่อรับข้อมูลสุขภาพคือการมีระบบที่ดีและความปลอดภัยของข้อมูล โดยระบบที่ดีควรมีการออกแบบที่ใช้ทำงานง่าย แสดงผลชัดเจน เมนูตรงไปตรงมา แบ่งหมวดหมู่เป็นระบบ และมีความเสถียร ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้จะสร้างความสนใจและทำให้ผู้ใช้กลับมาใช้งานอย่างต่อเนื่องในอนาคต และนอกจากระบบที่ดีแล้ว ความปลอดภัยของข้อมูลก็สำคัญมาก เพราะปัจจุบันมีผู้ไม่หวังดีนำข้อมูลสุขภาพ เช่น วิดีโอของแพทย์ ไปดัดแปลงบิดเบือน และเผยแพร่ ทำให้เกิดความเข้าใจผิด ระบบจึงควรมีมาตรการป้องกันที่รัดกุม เช่น ปิดกั้นการดาวน์โหลดวิดีโอ หรือใส่ลิงก์เครดิตเมื่อมีการคัดลอกข้อความ เพื่อป้องกันการบิดเบือนข้อมูลและให้ผู้ใช้ทราบแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้ "ในด้านคุณภาพของระบบแพลตฟอร์ม (Platform Quality) องค์ประกอบใดบ้าง (เช่น การออกแบบ การแสดงผลเมนูต่างๆ อย่างชัดเจน หรือความเสถียรของระบบที่ทำให้ใช้งานง่าย) ที่ท่านคิดว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้สนใจและกลับมาค้นหาข้อมูลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง?"

4. ปัจจัยด้านเนื้อหา (Content Factors) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การสร้างเนื้อหาด้านสุขภาพที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้คนหันมาสนใจ ศึกษาข้อมูล และดูแลสุขภาพของตนเองและคนรอบข้างมากขึ้น เนื้อหาที่ดีควรประกอบด้วย ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจน มีการแยกหัวข้อสำคัญอย่างตรงไปตรงมา เช่น อาการ สาเหตุของโรค และวิธีการรักษา แหล่งที่มาที่ตรวจสอบได้ เพื่อให้ผู้รับสารมั่นใจในเนื้อหา ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเป็นเหตุเป็นผล มีการยกตัวอย่างประกอบในข้อมูลที่ซับซ้อน จะช่วยให้ผู้คนเข้าใจและเปิดใจยอมรับว่าข้อมูลสุขภาพไม่ใช่เรื่องยาก สามารถเข้าถึงได้ง่าย และส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้ "การปรับใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หรือการยกตัวอย่างเปรียบเทียบในประเด็นสุขภาพที่มีความซับซ้อน มีการให้ข้อมูลโดยละเอียด มีส่วนช่วยในการเปิดใจให้ประชาชนรู้สึกว่าการดูแลสุขภาพไม่ใช่เรื่องยากและเข้าถึงได้ง่ายขึ้นอย่างไรบ้าง?"

5. ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพ เป็นเรื่องที่ท้าทาย หากไม่มีผู้เฝ้าระวังระดับ หรือไม่มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นกับตนเองหรือคนใกล้ชิด ผู้คนมักจะไม่ใส่ใจสุขภาพเท่าที่ควร หรืออาจรอจนถึงวัยที่สุขภาพเริ่มถดถอย จึงจะหันมาสนใจข้อมูลสุขภาพ อย่างไรก็ตาม หากคนในสังคมมีทัศนคติที่ดี และเชื่อว่าการมีความรู้ในการดูแลตนเองเป็นสิ่งสำคัญ จะเป็นการสร้างความตระหนักรู้ขึ้นมาได้เอง การที่คนในสังคมเริ่ม

ตระหนักรู้ด้วยตัวเอง จะเป็นแรงผลักดันที่ช่วยส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อสุขภาพโดยรวม ทำให้ทุกคนเริ่มต้นตัวในการแสวงหาความรู้ รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และนำความรู้ที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้ "ในมุมมองของท่าน เราควรมีแนวทางอย่างไรในการสร้างทัศนคติเชิงบวก เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิด 'การตระหนักรู้ด้วยตัวเอง' และต้นตอที่จะแสวงหาความรู้ด้านสุขภาพมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาสุขภาพขึ้นก่อน?"

6. ปัจจัยด้านการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ผู้คนใช้โซเชียลมีเดียเป็นประจำ และการเลือกใช้สื่อขึ้นอยู่กับความชอบและช่วงวัย บางคนชอบอ่าน บางคนชอบดูวิดีโอหรือฟังเสียงเพื่อประหยัดเวลา ขณะที่บางคนชอบดูรูปภาพที่สรุปใจความสำคัญ ผู้จัดทำข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพก็ใช้โซเชียลมีเดียหลากหลายแพลตฟอร์มเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลหรือแพทย์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างที่สุด แม้เนื้อหาจะเหมือนกัน แต่รูปแบบการนำเสนอแตกต่างกันไปตามแพลตฟอร์ม ดังนั้น หากสามารถทำให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของการมีความรู้ด้านสุขภาพ และมีการพัฒนารูปแบบสื่อ รวมถึงเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการของผู้รับ ก็จะส่งเสริมให้ผู้คนหันมาเลือกรับสื่อสุขภาพผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่ตนเองใช้งานเป็นประจำมากยิ่งขึ้น โดยมีตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้ "การส่งเสริมให้ประชาชนหันมาเลือกรับสื่อด้านสุขภาพผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่ตนเองใช้งานอยู่เป็นประจำมากขึ้น การพัฒนารูปแบบการนำเสนอให้ตรงกับพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้ใช้งานแต่ละกลุ่ม มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด?"

7. อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ และได้แนวทางในการพัฒนาสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมกับช่องทางที่ผู้รับสื่อสนใจ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานโซเชียลมีเดีย
2. ปัจจัยด้านสังคม ทัศนคติ ความเชื่อ
3. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ

โดยเมื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้ว สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานโซเชียลมีเดีย ซึ่งปัจจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model หรือ TAM) Davis (1989)^[2] โดยผู้คนให้ระดับความคิดเห็นในเรื่องของการเห็นประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงข้อมูลทางสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับความคิดเห็น มากที่สุด รองลงมาคือ เห็นถึงความสำคัญในการมีช่องทางโซเชียลมีเดียสำหรับรับข้อมูลทางสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 อยู่ในระดับความคิดเห็น มากที่สุด และปัจจัยต่อมาที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพรองลงมาคือ ปัจจัยด้านสังคม ทัศนคติ ความเชื่อ โดยผู้คนให้ระดับความคิดเห็นในเรื่องของความเชื่อว่าการได้รับข้อมูลทางสุขภาพ จะช่วยแก้ไขความเชื่อที่ผิด ที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา และช่วยลดปัญหาทางสุขภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทฤษฎีการดูแลสุขภาพของบุคคล (Health Belief Model หรือ HBM) (Rosenstock, 1974)^[8] มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับความคิดเห็น มากที่สุด รองลงมาคือเรื่องของการรู้เท่าทันข้อมูลทางสุขภาพจะทำให้ท่านมีสุขภาพที่ดีขึ้นและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 อยู่ในระดับความคิดเห็น มากที่สุด และความเชื่อว่าการรับข้อมูลทางสุขภาพจะช่วยให้ท่านสร้างมาตรฐานและค่านิยมในการดูแลตนเองและคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 อยู่ในระดับความคิดเห็น มากที่สุด ปัจจัยสุดท้ายคือปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ

จากทั้งสามปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพมากที่สุดนั้น การที่คนในสังคมเห็นถึงประโยชน์ และรู้จักยอมรับการใช้งานเทคโนโลยีในทางที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง รวมถึงคนรอบข้าง และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการรับข้อมูลทางสุขภาพ จะส่งผลให้มีความตั้งใจในการใช้งาน ตั้งใจหาข้อมูลทางสุขภาพผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น และนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดี ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ป้องกันการหลงเชื่อข้อมูลความรู้ที่ผิด รวมถึงเป็นการแก้ไขความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพที่มีปฏิบัติสืบต่อกันมาได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และ ปัจจัยด้านเนื้อหา ไม่ส่งผลต่อการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า ในบริบทของสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ใช้งานส่วนใหญ่มองว่า 'เนื้อหาที่ดี' และ 'การตระหนักรู้' เป็นคุณสมบัติพื้นฐาน (Baseline) ที่สื่อสุขภาพทุกช่องทางควรมีอยู่แล้ว แต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกแพลตฟอร์มใดแพลตฟอร์มหนึ่ง โดยผู้ใช้งานจะให้ความสำคัญกับ ความง่ายในการเข้าถึงระบบ (TAM) และ แรงจูงใจทางสังคมหรือความเชื่อส่วนบุคคล (HBM) เป็นปัจจัยชี้้นำในการเลือกช่องทางรับสารมากกว่า นอกจากนี้ การตระหนักรู้เป็นปัจจัยภายในบุคคลที่ส่งผลต่อความต้องการข้อมูล แต่อาจไม่ได้เป็นตัวกำหนดว่าจะต้องเลือกรับข้อมูลจากแพลตฟอร์มใดโดยเฉพาะ

แนวทางในการพัฒนาสื่อให้ข้อมูลความรู้ทางสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมกับช่องทางที่ผู้รับสื่อสนใจ มีแนวทางในการเสนอแผนการพัฒนา ดังนี้

1. เสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพในสังคมก่อนเป็นอันดับแรก โดยเน้นในเรื่องของการที่ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ จะสามารถนำไปดูแลตนเอง และผู้ใกล้ชิดได้ ให้ผู้รับสื่อได้เกิดความตระหนัก และเห็นถึงประโยชน์ของการมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ นำไปสู่การยอมรับและรู้จักการใช้งาน การค้นหาข้อมูลทางสุขภาพของตนเอง
2. พัฒนาด้านเนื้อหาข้อมูลของสุขภาพในช่องทางต่าง ๆ ให้ผู้รับสื่อรู้สึกเข้าใจได้ง่าย เช่น มีการอธิบายคำศัพท์เพิ่มเติม หรือยกตัวอย่างประกอบให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น ทั้งนี้จำเป็นต้องพัฒนาเนื้อหาในทุก ๆ ช่องทาง ทั้งภาพที่อธิบายละเอียดมากขึ้น ข้อความที่ชัดเจนขึ้น หรือเป็นวิดีโอบอกเล่าที่มีที่มาที่ไปให้ผู้รับได้เห็น และสามารถเชื่อถือได้
3. เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และส่งเสริมให้เกิดความเชื่อที่ถูกต้อง แก้ไขความเชื่อที่ผิดที่มีมาตั้งแต่โบราณ เพื่อให้ผู้รับสื่อรู้สึกเข้าใจได้ง่าย เป็นความเชื่อในเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยการอธิบายตามหลักเหตุและผล บอกได้ว่าทำไมถึงเป็นความเชื่อที่ผิด และสิ่งที่บอกว่าคุณนั้น สามารถยืนยันได้ว่าถูกต้องจริง เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีในทางบวกต่อการใช้งาน

8. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การศึกษางานวิจัยนี้เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ผลการสำรวจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ เพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของการเลือกแพลตฟอร์มและความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้รับจากสื่อสุขภาพ จากผลการวิจัยพบว่า การยอมรับเทคโนโลยีและการใช้โซเชียลมีเดีย ปัจจัยทางสังคม ทัศนคติ ความเชื่อ และปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ล้วนมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเลือกใช้โซเชียลมีเดียในการรับข้อมูลสุขภาพของคนในปัจจุบัน นอกจากนี้ การส่งเสริมการยอมรับและการตระหนักรู้ด้านสุขภาพจะช่วยให้ผู้คนเปิดรับข้อมูลสุขภาพมากขึ้น และนำไปใช้ในการดูแลตนเองและผู้อื่นได้

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้โซเชียลมีเดียในการรับข้อมูลสุขภาพนั้น ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานโซเชียลมีเดีย ผู้คนเห็นประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ และตระหนักถึงความสำคัญของช่องทางโซเชียลมีเดียในการรับข้อมูล ถัดมาคือ ปัจจัยทางสังคม ทัศนคติ ความเชื่อ โดยผู้คนที่เชื่อว่าการได้รับข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้องจะช่วยให้แก้ไขความเชื่อผิดๆ และลดปัญหาสุขภาพได้ รวมถึงช่วยให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและสร้างค่านิยมในการดูแลตนเองและครอบครัว และสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ ซึ่งรวมถึงการออกแบบการใช้งานที่ชัดเจน เป็นระบบ

เสถียร ค้นหาข้อมูลได้รวดเร็ว และที่สำคัญคือความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อป้องกันการบิดเบือนข้อมูลจากผู้ไม่หวังดี ในงานวิจัยนี้ได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสุขภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญเน้นว่า การสร้างเนื้อหาที่ดี มีความละเอียด ชัดเจน มีแหล่งที่มา มีความน่าเชื่อถือ เนื้อหาเข้าใจง่าย และการเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพในสังคม เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้คนสนใจและเข้าถึงข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้อง นอกจากนี้ การศึกษานี้ ยังเน้นไปที่การเสนอแนวทางพัฒนาสื่อให้ความรู้สุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้รับสาร เพื่อให้สื่อความรู้ทางด้านสุขภาพนั้นเป็นที่ยอมรับและเข้าถึงทุกคนได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ ไม่เพียงแต่ได้รู้ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ แต่ยังมีประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการผลิตสื่อให้ข้อมูลความรู้ทางสุขภาพ มีแนวทางและรู้ความสำคัญของเนื้อหาข้อมูลที่ผู้คนให้ความสนใจ เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจเลือกใช้ช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลสุขภาพ โดยได้ศึกษาอิทธิพลจากหลายปัจจัย และการพัฒนาสื่อสุขภาพให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตาราง ที่ 4

ตาราง ที่ 4

องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ประกอบ (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)	การประยุกต์ใช้ (Application)
การยอมรับเทคโนโลยีและการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	ส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์และการใช้งานแพลตฟอร์มสุขภาพ	เพิ่มการเลือกใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อรับข้อมูลสุขภาพ	พัฒนาสื่อสุขภาพบน Facebook, YouTube, Line และแพลตฟอร์มดิจิทัล
ปัจจัยทางสังคม - ทัศนคติ - ความเชื่อ	สร้างความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ถูกต้องต่อข้อมูลสุขภาพ	เพิ่มความไว้วางใจในการรับข้อมูลและลดความเชื่อผิด	ผลิตเนื้อหาที่อ้างอิงหลักฐานทางวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ
คุณภาพของระบบ	พัฒนาแพลตฟอร์มให้ใช้งานง่าย รวดเร็ว และมีความน่าเชื่อถือ	เพิ่มประสบการณ์การใช้งานและการเข้าถึงข้อมูล	ออกแบบ UX/UI และระบบค้นหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
ผลลัพธ์ของโมเดล	การบูรณาการ Technology Acceptance + Social Factors + Platform Quality	ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลสุขภาพ	ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาสื่อสุขภาพดิจิทัลและนโยบายการสื่อสารสุขภาพ

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาด้านการผลิตสื่อและเนื้อหา ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจในการรับข้อมูลทางสุขภาพ ควรจัดโครงสร้างเนื้อหาให้ละเอียดชัดเจน มีความสั้นกระชับ ตรงไปตรงมา (เช่น การสรุปแยกหัวข้ออาการ สาเหตุ วิธีรักษา) และต้องมีแหล่งอ้างอิงทางการแพทย์ที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความมั่นใจ เชื่อถือข้อมูล และกล้าที่จะส่งต่อข้อมูลที่ได้รับมาได้ ส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาด้านการนำเสนอ สามารถเลือกผลิตสื่อได้หลากหลายรูปแบบตามแพลตฟอร์มที่ใช้ และให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละแพลตฟอร์ม เช่น การนำเสนอเนื้อหาที่มีความละเอียดแต่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีเหตุและ

ผล ยกตัวอย่างให้เห็นภาพชัดเจน หรือยกเรื่องราวมาแล้วให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นในรูปแบบวิดีโอที่เล่าเรื่องได้อย่างชัดเจนผ่านแพลตฟอร์มที่เป็นรูปแบบการแสดงวิดีโอ อย่างยูทูบ (Youtube) เป็นต้น

3. เสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพของคนในสังคม และเสริมสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเชื่อที่ถูกต้อง และให้ผู้รับสื่อรู้สึกเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เห็นถึงประโยชน์ของการมีความรู้ทางด้านสุขภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากผู้มาใช้บริการในโรงพยาบาลศิริราช และจากกลุ่มต่าง ๆ ใน Social Media ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมกับการเลือกใช้งานมากขึ้น และเพื่อให้ทราบถึงการตัดสินใจเลือกช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพได้ดียิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ยังไม่มีการเก็บรวบรวมอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม หากทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป การเก็บข้อมูลอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้งานช่องทางออนไลน์ในการรับข้อมูลทางสุขภาพ ว่าแต่ละอาชีพ แต่ละช่วงวัยมีการตัดสินใจใช้ช่องทางออนไลน์แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

REFERENCE

- [1] Buranthaveekoon, N. (2020). *Thai people's behavior using the Internet and the reasons for its growth*. Marketeer. <https://marketeeronline.co/archives/155464>
- [2] Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340. <https://doi.org/10.2307/249008>
- [3] Digimusketeers. (2024). *Social Media : How many types are there and what is important for a branding person to know*. <https://digimusketeers.co.th/blogs/online-marketing/social-media>
- [4] Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1973). Uses and gratifications research. *Public Opinion Quarterly*, 37(4), 509–523. <https://doi.org/10.1086/268109>
- [5] Kemp, S. (2024). *Digital 2024: Thailand*. DataReportal. <https://datareportal.com/reports/digital-2024-thailand/>
- [6] Knobloch-Westerwick, S. (2014). *Choice and preference in media use: Advances in selective exposure theory and research*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315771359>
- [7] Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.
- [8] Rosenstock, I. M. (1974). Historical origins of the health belief model. *Health Education Monographs*, 2(4), 328–335. <https://doi.org/10.1177/109019817400200403>
- [9] World Health Organization. (1948). *Constitution of the World Health Organization. Official Records of the World Health Organization*, (2), 100. <https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd48/basic-documents-48th-edition-en.pdf>.